

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høgskolen i Sør-Trøndelag

7004 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref
200905460 - 32

Dato
18.12.2009

Statsbudsjettet for 2010 kap. 260 – Tildelingsbrev for Høgskolen i Sør-Trøndelag

Tildelingsbrevet for 2010 består av følgende deler:

1.	HOVEDPRIORITERINGER	4
2.	ORIENTERING OM BUDSJETT 2010	5
3.	MÅLSTRUKTUR, STYRING OG INTERN KONTROLL	8
4.	FULLMAKTER OG DELEGASJON.....	15
5.	KRAV TIL RAPPORTERING OM PLANER OG RESULTATER	18
6.	ETATSSTYRINGSMØTER 2010.....	31

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. HOVEDPRIORITERINGER	4
2. ORIENTERING OM BUDSJETT 2010	5
2.1 BUDSJETTVEDTAK KAP. 260 – HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG	5
2.1.1 <i>Endringer i budsjetttrammen fra 2009 til 2010</i>	6
2.2 KAP. 281 POST 01	7
3. MÅLSTRUKTUR, STYRING OG INTERN KONTROLL	8
3.1 ENDRINGER FOR 2010	8
3.2 INSTITUSJONENES OPPFØLGING AV MÅLSTRUKTUREN FOR 2010	8
3.3 ENDRINGER I MÅLSTRUKTUREN	9
3.4 MÅLSTRUKTUR 2010	9
3.5 SYSTEM FOR RISIKOSTYRING	11
3.6 STYRING AV KAPASITET FOR ENKELTE UTDANNINGER I 2010	12
3.7 GENERELLE FØRINGER	13
3.7.1 <i>Likestilling</i>	13
3.7.2 <i>Etiske retningslinjer</i>	13
3.7.3 <i>Utfordringer i økonomiforvaltningen</i>	13
3.7.4 <i>Forvaltning av bygninger og lokaler</i>	14
3.7.5 <i>IKT</i>	14
3.7.6 <i>Læringer</i>	14
4. FULLMAKTER OG DELEGASJON.....	15
4.1 GENERELT	15
4.2 BUDSJETTFULLMAKTER	15
4.2.1 <i>Vedtak om nettobudsjettering</i>	15
4.2.2 <i>Fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper</i>	16
4.3 ADMINISTRATIVE FULLMAKTER.....	16
4.3.1 <i>Fullmakt til å forvalte statens eierinteresser</i>	16
4.3.2 <i>Delegering av innkallelse til generalforsamling i heleide selskap</i>	16
4.3.3 <i>Fullmakt til å inngå leieavtaler utover budsjettåret</i>	17
4.3.4 <i>Fullmakt til å inngå forlik eller innrømme erstatningsansvar</i>	17
5. KRAV TIL RAPPORTERING OM PLANER OG RESULTATER	18
5.1 ENDRINGER OG TILLEGG TIL RAPPORTERINGSKRAV FOR 2009-2010.....	18
5.1.1 <i>Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)</i>	18
5.1.2 <i>Større investeringsprosjekter</i>	18
5.1.3 <i>Rapportering om forvaltning av fullmakter</i>	18
5.1.4 <i>HMS</i>	18
5.1.5 <i>Brukerundersøkelser</i>	19
5.2 ENDRINGER I MÅLSTRUKTUREN FOR 2010	19
5.2.1 <i>Institusjonenes oppfølging av målstrukturen for 2010</i>	19
5.2.2 <i>Rapportering i henhold til målene for 2010</i>	20
Rapportering under sektormål 1	20
<i>Rapportering under virksomhetsmål 1.1</i>	20
<i>Rapportering under virksomhetsmål 1.2</i>	21
<i>Rapportering under virksomhetsmål 1.3</i>	21
Rapportering under sektormål 2	22
<i>Rapportering under virksomhetsmål 2.1</i>	22
<i>Rapportering for universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler under virksomhetsmål 2.2, 2.3 og 2.4</i>	23
Rapportering under sektormål 3	23
<i>Rapportering under virksomhetsmål 3.2</i>	23
Rapportering under sektormål 4	24
<i>Rapportering under virksomhetsmål 4.1</i>	24
<i>Rapportering under virksomhetsmål 4.2</i>	25
<i>Rapportering under virksomhetsmål 4.3</i>	25
<i>Rapportering under virksomhetsmål 4.4</i>	25
5.2.3 <i>Rapportering om styrets arbeid</i>	26

Tildelingsbrev for Høgskolen i Sør-Trøndelag - 2010

5.2.4	<i>Samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK)</i>	26
5.2.5	<i>Rapportering om forvaltning av fullmakter</i>	26
5.3	RAPPORTERING TIL DBH	26
5.3.1	<i>Rapportering til Selskapsdatabasen</i>	27
5.4	ØVRIG RAPPORTERING	29
5.5	DISPONERING AV TILDELTE MIDLER FOR 2011	30
5.6	MAL FOR RAPPORTERING (2010 – 2011)	30
5.7	FRISTER FOR RAPPORTERING.....	30
6.	ETATSSTYRINGSMØTER 2010	31

1. HOVEDPRIORITERINGER

Den norske universitets- og høyskolesektoren skal stimulere til å gi hver enkelt personlig utvikling og identitet, evne til å tenke kritisk og til å ta del i demokratiske prosesser og bidra til sosial utjevning. Sektoren skal gi samfunnet kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for å bidra til fremtidig velferd, verdiskapning, bærekraftig utvikling og sosial utjevning. Videre skal sektoren bidra til å styrke Norges konkurranseevne internasjonalt og bidra til å løse globale utfordringer på de områdene den har gode forutsetninger for dette.

Som institusjonens øverste organ, har styret ansvar for bl.a. å trekke opp strategier for å nå de mål som er satt for sektoren, og å finne institusjonens plass i det regionale, nasjonale og internasjonale høyere utdannings- og forskningslandskapet. Det er et mål å utvikle mer profilerte institusjoner og mer robuste fagmiljøer. Dette forutsetter at institusjonen har klare mål, så vel kortsiktige som langsiktige, og gode strategier for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. Det er viktig at dette skjer i prosesser som er godt forankret i både ledelsen og fagmiljøene ved institusjonene.

St.meld. nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja* drøfter hvordan de omfattende kompetansebehovene i samfunnet skal møtes. Ungdomskullene blir større, og studietilbøyeligheten vil antakeligvis øke, noe som gir institusjonen utfordringer knyttet til kapasitet og kvalitet. Det er viktig at institusjonen tar utgangspunkt i disse hensyn i sitt strategiske arbeid. Departementet forventer at institusjonen har langsiktige planer som tar hensyn til eventuell vekst i antall studieplasser. Slike planer må henge tett sammen med institusjonens øvrige strategier og de regionale og nasjonale behovene for kompetanse.

Målet om høy kvalitet i utdanningen innebærer blant annet at den skal være forskningsbasert og tilpasset et kunnskapsamfunn i utvikling. Det er viktig at institusjonene fortsetter arbeidet med å heve kvaliteten og videreutvikle kvalitetssikringssystemene, og at disse også omfatter de deler av utdanningene der studenter er i praksis.

Lærerutdanningen endres både strukturelt og innholdsmessig, og institusjonene må videreføre arbeidet med å innføre de nye grunnskolelærerutdanningene og sørge for at de har god praksisforankring. Styrene har ansvar for at det regionale samarbeidet utvikles videre med sikte på tydelig arbeidsdeling og utvikling av robuste fagmiljø. Det vises til rundskriv F-13/2009, Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene.

Selv om ingeniørutdanningen er faglig god, er det behov for mer forskningsbasert undervisning, bedre pedagogisk kompetanse og mer internasjonalisering.

Kravene til at forskning skal utnyttes til samfunnets beste, øker stadig. Det må være god sammenheng mellom de ressursene som går til forskning, og de resultatene en oppnår. Forskningsresultatene må gjøres tilgjengelige. Gjennom publisering, kommersialisering og annen samfunnskontakt skal forskningsresultatene bidra til verdiskapning, til å løse konkrete samfunnsoppgaver, utvikle nye produkter og til å utvikle forskning og den forskningsbaserte undervisningen.

Globale utfordringer, bedre helse og helsetjenester, veldferds- og forskningsbasert profesjonsutøving, kunnskapsbasert næringsliv i hele landet og næringsrelevant forskning på

strategiske områder er prioriterte forskningspolitiske mål, jf. Innst.S.nr. 354(2008-2009) og St.meld.nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning.

Det er viktig at forskerutdanningen er effektiv og av god kvalitet. Flere forskerutdannede personer vil bidra til å dekke utdannings- og forskningssektorens og det øvrige samfunns- og næringslivs behov for høykompetent arbeidskraft. Å styrke forskerutdanningen innenfor de matematisk-, naturvitenskapelige- og tekniske- fagene (MNT-fagene) er særlig prioritert.

Departementet har fastsatt det overordnede kvalifikasjonsrammeverket for bachelor-, master- og doktorgradsutdanningene. Målet er bl.a. å gjøre kvalifikasjonene fra de tre nivåene i høyere utdanning tydeligere, gjøre det enklere for studenter og arbeidsgivere å kjenne kompetansen etter fullført utdanning og å fremme livslang læring. Kvalifikasjonsrammeverket forutsetter at institusjonene er oppmerksomme på at studentene skal få et helhetlig læringsutbytte av utdanningen.

Internasjonalisering er et mål i seg selv og er et viktig virkemiddel for å øke kvaliteten i og relevansen av norsk høyere utdanning og forskning. Evnen til å tiltrekke seg gode internasjonale samarbeidspartnere vil derfor være avgjørende for institusjonens utvikling.

2. ORIENTERING OM BUDSJETT 2010

2.1 Budsjettvedtak kap. 260 – Høgskolen i Sør-Trøndelag

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2010, jf. Innst. 12 S (2009-2010) og Prop. 1 S (2009-2010). Det vises videre til tiltakspakken for arbeid, jf. Innst. S. nr. 139 (2008-2009) og St.prp. nr. 37 (2008-2009) Om endringer i statsbudsjettet 2009 med tiltak for arbeid og til revidert nasjonalbudsjett for 2009, jf. Innst. S. nr. 355 (2008-2009) og St.prp. nr. 67 (2008-2009). Bevilgningen blir med dette stilt til disposisjon for institusjonen.

Tidligere kap. 271 Universiteter, kap. 272 Vitenskapelige høyskoler og kap. 275 Høyskoler, er fra 2010 slått sammen til et nytt kap. 260 Universiteter og høyskoler, som omfatter alle institusjonene i sektoren. Kap. 260 blir delt inn i to poster: post 50 Bevilgning til statlige universiteter og høyskoler og post 70 Bevilgning til private høyskoler. Postene omfatter midler til utdanning, forskning, formidling, infrastruktur og bygg med mer. Den tidligere postinndelingen på kap. 271, 272 og 275 tok utgangspunkt i komponentene i finansieringssystemet: postene 50 og 70 for basiskomponenten, postene 51 og 71 for undervisningskomponenten og postene 52 og 72 for forskningskomponenten. Sammenslåingen til to poster, en for statlige og en for private institusjoner, er basert på at samtlige institusjoner har rammefinansiering. De statlige institusjonene er forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, og institusjonene har selv ansvaret for å prioritere bruken av bevilgningen på best mulig måte for å nå målene som er fastsatt.

Det er kombinasjonen av prioriteringer i statsbudsjettet og resultatbasert uttelling på utvalgte indikatorer som fastsetter de årlige økonomiske rammene for institusjonene.

Langsiktige prioriteringer og strategiske midler

Rammebevilgningen skal sikre institusjonene en langsiktig og stabil finansiering, samt ivareta særtrekk ved institusjonene og historiske prioriteringer. Dette innebærer at midlene ikke er direkte resultatstyrte, men er fastsatt på bakgrunn av særskilte prioriteringer som er gjort over tid for de ulike institusjonene.

Resultatbasert uttelling

Det er viktig at finansieringssystemet stimulerer institusjonene til å drive forskning av høy kvalitet og utvikle kvalitativt gode studietilbud. Innenfor rammefinansieringen blir derfor deler av midlene fordelt med grunnlag i institusjonenes oppnådde resultater på utvalgte indikatorer knyttet til utdanning og forskning.

Tabell 1 Tildeling 2010 over kap. 260	Beløp (i kr 1000)
Sum finansiering post 50	620 174

2.1.1 Endringer i budsjettammen fra 2009 til 2010

Tabellen under viser endringene i budsjettammen fra 2009 til 2010, jf. del 2 i Revidert orientering om forslag til statsbudsjettet for 2010 for universiteter og høyskoler, Innst. 12 S (2009-2010) og Prop. 1 S (2009-2010).

Tabell 2 Endring 2009-2010	Beløp (i kr 1000)
Kompensasjon for pris- og lønnsjustering*	19 174
Studieplassendringer	9 678
Rekrutteringsstillinger	2 180
Utdanningsincentiver (studiepoeng/utvekslingsstudenter)	-10 769
Forskningsincentiver (omfordeling forskningsmidler (RBO))	-2 496

*Pris- og lønnsjustering på 3,2 pst. fra 2009 til 2010.

Forklaring til endringer

Av den samlede tildelingen på kap. 260 er om lag 50 mill. kroner ikke fordelt på institusjonene. Disse midlene vil bli fordelt senere og knyttet opp mot økt samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK).

- Studieplasser: Økning på kr 530 000 som følge av opprettelse av studieplasser i 2006 i allmennlærerutdanningen. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2009 ble det bevilget 96,6 mill. kroner til 3 000 nye studieplasser over kap. 281 post 01. I statsbudsjettet for 2010 er disse plassene ført videre med økt opptakskapasitet. Midlene er lagt inn i rammen på kap. 260 post 50 med en økning på 8,348 mill. kroner. I revidert nasjonalbudsjett for 2009 ble det bevilget kr 400 000 til HiST over kap. 281 post 01 til desentralisert utdanning og etter- og videreutdanning. I statsbudsjettet for 2010 er midlene doblet og lagt inn i rammen på kap. 260 post 50 med kr 800 000. Se også omtale under kap. 281 post 01.
- Rekrutteringsstillinger: Økning på 2,18 mill. kroner som følge av helårsvirkning av 1 stipendiatstilling gitt i statsbudsjettet for 2009 og 2 stipendiatstillinger gitt i tiltakspakken

for arbeid i 2009. Midler til stillingene er videreført i 2010 over kap. 260 post 50. Se også omtale under kap. 281 post 01.

- Utdanningsincentiver: Endret uttelling i utdanningsincentivene er basert på endring i avlagte studiepoeng og utvekslingsstudenter, jf. del 6 i Revidert orientering om forslag til statsbudsjettet for 2010 for universiteter og høyskoler.
- Forskningsincentiver (RBO): Endret uttelling i den resultatbaserte omfordelingen av forskningsmidler er basert på hvilke resultater institusjonen oppnår på indikatorene antall doktorgradskandidater, EU-midler, midler fra Norges forskningsråd og publiseringspoeng, jf. del 6 i Revidert orientering om forslag til statsbudsjettet for 2010 for universiteter og høyskoler.

2.2 Kap. 281 post 01

Stortinget har gjort vedtak om bevilgninger for 2010, jf. Prop 1 S. (2009–2010) og Innst. 12 S (2009-2010). Tildelingen som står oppført i tabell 3, stilles med dette til disposisjon for institusjonen.

Tabell 3 Midler på kap. 281 post 01 fordelt til Høgskolen i Sør-Trøndelag

Formål	Beløp (i kr)
Videreføring av 20 studieplasser allmennlærerutdanning (prisjustering)	20 000
Korrigert pris- og lønnsjustering for 2 rekrutteringsstillinger fra tiltakspakken	4 884
Sum tildeling over kap. 281 post 01	24 884

- I forbindelse med videreføringen i 2010 av studieplasser til allmennlærerutdanningen fra statsbudsjettet i 2006, ble for lav sats benyttet. Dette korrigeres ved tildeling av et restbeløp i 2010 over kap. 281 post 01. Se også omtale av studieplasser under kap. 260 post 50.
- Midler til rekrutteringsstillinger som ble tildelt over kap. 281 post 01 i forbindelse med tiltakspakken for arbeid i 2009, er i statsbudsjettet for 2010 blitt flyttet til institusjonenes rammer. På grunn av flyttingen er ikke disse stillingene blitt fullt ut prisjustert på kap. 260 post 50 i 2010. Dette korrigeres ved tildeling av et restbeløp over kap. 281 post 01. Se også omtale av rekrutteringsstillinger under kap. 260 post 50.

Tiltakene på kap 281 post 01 er fordelt på ulike tematiske områder. De samlede tildelingene til områdene står oppført i tabell 4. I løpet av 2010 vil departementet komme tilbake til fordelingen av de midlene som ikke allerede er stilt til disposisjon for institusjonene.

Tabell 4 - Kap. 281 post 01 – inndelt etter tematiske områder

Formål	Beløp (i kr 1 000)
Realfag og entreprenørskap	18 000
Maritim strategi	18 500
Lærerutdanning	100 000
Kunstutdanning	32 000
Forskning og formidling	11 500
Internasjonalt samarbeid og Nordområdestrategien	66 400
Dokumentasjon, statistikk og analyse	24 300

3. MÅLSTRUKTUR, STYRING OG INTERN KONTROLL

3.1 Endringer for 2010

Nedenfor presenteres målstrukturen for 2010 med sektormål og virksomhetsmål. Styringsparameterene omtales under pkt 5.2.2.

Departementet har som siktemål at hovedinnretningen på målstrukturen skal ligge fast over tid for å sikre forutsigbarhet og gjøre det enklere for institusjonen å planlegge sin virksomhet.

I målstrukturen for 2010 er sektormålene uendret, men det er fastsatt et nytt virksomhetsmål 4.4 som gjelder samarbeid med andre institusjoner i sektoren. Styringsparameteren som gjelder antall studietilbud i samarbeid med andre norske institusjoner, som tidligere var fastsatt under virksomhetsmål 1.1, er nå flyttet til virksomhetsmål 4.4. Det er videre gjort enkelte justeringer i virksomhetsmålene og styringsparametrene.

Målstrukturen for 2010 er presentert samlet for de fire institusjonskategoriene universiteter, vitenskapelige høyskoler, kunsthøyskoler og statlige høyskoler, men likevel slik at det er gjort presiseringer der enkelte av virksomhetsmålene er ulike for institusjonskategoriene eller bare gjelder for enkelte institusjoner. Dette gjelder sektormålene 2 og 5.

3.2 Institusjonenes oppfølging av målstrukturen for 2010

Departementet viser til at målstrukturen stiller opp et overordnet rammeverk som institusjonene skal legge til grunn for planleggingen av virksomheten i 2010. Innenfor disse rammene har styret ved den enkelte institusjon et selvstendig ansvar for oppfølging, planlegging og strategisk utvikling av virksomheten. Dette innebærer at det enkelte styre må ta aktivt ansvar for å vurdere egne virksomhetsmål og styringsparametere tilpasset institusjonens egenart, prioriteringer og særskilte utfordringer.

Departementet forventer at styret legger planer for den faglige virksomheten og følger opp at strategiene og utviklingen ved institusjonen er i samsvar med de målene som myndighetene fastsetter og innenfor de økonomiske rammer institusjonen disponerer til enhver tid. Selv om mange institusjoner har kommet langt når det gjelder å identifisere de viktigste utfordringene, er det etter departementets mening fortsatt behov for at styret tydeliggjør og følger opp sin helhetlige styringsrolle og ansvar for alle sider av institusjonens virksomhet. Departementet forutsetter at institusjonene i god tid starter arbeidet med planleggingen av aktiviteten i 2010, og at dette arbeidet er tydelig forankret i institusjonens styre. Departementet forutsetter at den enkelte institusjon i sine planer for 2010 dekker hele målstrukturen slik den er fastsatt av departementet. Dette gjelder også de virksomhetsmål og styringsparametere institusjonene selv fastsetter.

Departementet understreker at styret skal legge risikovurderinger til grunn i sin planlegging. Institusjonenes arbeid med risikostyring og de konkrete risikovurderingene som legges til grunn for planene for 2010, skal også dokumenteres i Rapport og planer (2009-2010). Departementet forventer i den forbindelse at det vises en sammenheng mellom rapporterte resultater for 2009 og institusjonens risikovurderinger og plan for 2010.

Bevilgningene til institusjonen, jf. Prop. 1 S (2009-2010), blir i hovedsak gitt som en samlet økonomisk ramme som styret skal gjøre sine prioriteringer innenfor. Styret skal sørge for en effektiv forvaltning av institusjonens ressurser, herunder må styret sørge for balanse mellom faglige og administrative ressurser. Styret må vurdere risikoen knyttet til de administrative støttesystemene og sikre at det er gode rutiner for kvalitetssikring og intern kontroll. Styret har ansvar for at merknader fra Riksrevisjonen blir fulgt opp.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen ved institusjonen, og må fastsette instruks for denne. Omfang og frekvens av tilsyn og evalueringer skal baseres på risiko og vesentlighet.

3.3 Endringer i målstrukturen

Departementet tar sikte på å gå igjennom og vurdere målstrukturen for universitetene og høyskolene i løpet av 2010, og legger til grunn at prosessen gjennomføres i samarbeid med institusjonene i sektoren etter samme mønster som da den nåværende målstruktur ble etablert. Departementet legger fortsatt til grunn at sektormålene bør være langsiktige og forutsigbare, men målstrukturen bør også kunne inneholde mål som er knyttet til aktuelle politiske prioriteringer og mål som fanger opp de utfordringer institusjonene står overfor i sin virksomhet. Departementet vil legge vekt på at kravene til rapportering så vidt mulig ikke skal øke som følge av eventuelle endringer i målstrukturen.

3.4 Målstruktur 2010

Sektormål 1	Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.
Virksomhetsmål 1.1	Universiteter og høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.
Virksomhetsmål 1.2	Universiteter og høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.
Virksomhetsmål 1.3	Universiteter og høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.
Sektormål 2	Universiteter og høyskoler skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.
Virksomhetsmål 2.1	Universiteter og høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

- Virksomhetsmål 2.2 Universitetene skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Universitetene har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder de tildeler doktorgrad. Samtidig skal universitetene konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.
- Virksomhetsmål 2.3 De vitenskapelige høyskolene har et særskilt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning på sine fagområder, og skal konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.
- Virksomhetsmål 2.4 De statlige høyskolene har et særskilt ansvar for profesjonsrettet forskning, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet i regionene. Samtidig skal de statlige høyskolene innrette sin forskningsinnsats slik at de oppnår resultater av høy internasjonal kvalitet innen fagområder de tildeler doktorgrad, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.
- Virksomhetsmål 2.5 Kunsthøyskolene har ansvar for utvikling av praktisk rettet forskning og utviklingsarbeid på sine fagområder, og skal arbeide med kunstnerisk utviklingsarbeid, forskning, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet innenfor aktuelle kunst- og designfag. Kunsthøyskolene skal innrette sin forskningsinnsats slik at forskerutdanningen holder høy internasjonal kvalitet, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Sektormål 3** **Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.**
- Virksomhetsmål 3.1 Universiteter og høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra forskning og utviklingsarbeid.
- Virksomhetsmål 3.2 Universiteter og høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og verdiskapning.
- Sektormål 4** **Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.**

- Virksomhetsmål 4.1 Universiteter og høyskoler skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.
- Virksomhetsmål 4.2 Universiteter og høyskoler skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.
- Virksomhetsmål 4.3 Universiteter og høyskoler skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.
- Virksomhetsmål 4.4 Universiteter og høyskoler skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid.
- Sektormål 5 Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.**
- Virksomhetsmål 5.1 Universitetene skal sørge for god sikring og bevaring av samlingene ved universitetsmuseene, og bidra til digitalisering av denne kulturarven.
- Virksomhetsmål 5.2 Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingene skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

3.5 System for risikostyring

Risikovurdering er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring av institusjonene. Virksomheten skal gjøre gjennomgående vurderinger av risiko i eget arbeid. Risikovurderinger skal gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene. Styret har overordnet ansvar for risikostyringen. Videre forutsetter departementet at styret ved den enkelte virksomhet løpende vurderer kontrolltiltak overfor den daglige ledelsen som en del av den samlede virksomhetsstyringen. Kontrolltiltakene bør omfatte de krav som er fastsatt gjennom lov, budsjettvedtak og tildelingsbrev, og oppfølgingen av målene som styret har satt for virksomheten.

Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll, med følgende hovedelementer:

- Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvensen av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse.
- Hvilken risiko som kan aksepteres. Dette skal også si noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere avvik til et akseptabelt nivå.

- Identifikasjon og valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme.

Systemet og vurderingene av risiko skal presenteres i Rapport og planer (2009-2010) se pkt 5.2.1.

3.6 Styring av kapasitet for enkelte utdanninger i 2010

Institusjonene har fått frihet til å tilpasse studietilbud til endringer i søkningen, men for å sikre rekrutteringen til bestemte yrkesgrupper er det fortsatt behov for å stille krav til studiekapasitet ved enkelte utdanninger.

Departementet setter aktivitetskrav for noen utdanninger. Aktivitetskravene er knyttet til antall avlagte 60-studiepoengsenheter det første studieåret ved den enkelte utdanning. Videre er det lagt inn forutsetning om videreføring av opptaksnivået for enkelte andre utdanninger.

Departementet forutsetter at opptaksnivå for realfags- og ingeniørutdanningen blir holdt på samme nivå som tidligere.

Det blir ikke stilt aktivitetskrav for lærerutdanningene i 2010. Departementet har i rundskriv *F-13/2009 Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene* varslet at det vil bli innført aktivitetskrav for de to nye grunnskolelærerutdanningene på bakgrunn av blant annet studiepoengsproduksjonen første studieår (2010-2011). Institusjonene må primært disponere eventuell ledig kapasitet på dette området til ulike grunnutdanninger for lærere eller til videreutdanning til lærere i sentrale skolefag. Departementet vil følge nøye med på rekrutteringen til lærerutdanningene ved hver enkelt institusjon, og vil vurdere ytterligere tiltak dersom studieplasser til lærerutdanning ikke blir fylt opp.

Dette bør helst skje etter samarbeid og samråd med andre lærerutdanninger i eksisterende eller nye nettverk eller i regionen.

Tabell 5 Aktivitetskrav 2010 - 2011

Utdanning	Antall 60-studiepoengsenheter som skal avlegges første årstrinn
Sykepleier	217
ABIOK	55
Fysioterapi	57
Ergoterapi	48
Radiograf	34
Bioingeniør	39
Audiograf	31
Vernepleier	59
Døvetolk	27
Tannpleier*	15
Jordmor**	21

*Aktivitetskravene gjelder fra det tidspunktet utdanningen er på plass.

**Høgskolen har opptak til jordmorutdanningen annet hvert år. For 2010/2011 er aktivitetskravet 21 .

3.7 Generelle føringer

3.7.1 Likestilling

Det er viktig å oppnå balanse mellom antall kvinner og menn på alle stillingsnivå og fagområder. Innenfor en del fagområder ved universiteter og høyskoler er kvinner fortsatt sterkt underrepresentert. Utviklingen går riktig vei, det er behov for økt innsats. Dette gjelder spesielt matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag (MNT) og stillinger på høyere nivå i medisin. Departementet vil derfor oppfordre institusjonene til å prioritere arbeidet med å legge til rette for rekruttering som fører til kjønnsbalanse på fagområder hvor kvinner eller menn er særlig underrepresentert.

Departementet vil iverksette en incentivordning for å øke kvinneandelen i høyere vitenskapelige stillinger innen MNT-fag. Formålet er å premiere universiteter og høyskoler ved at tilsetting av kvinner utløser en viss sum midler til institusjonen. Dette er en forsøksordning som foreløpig gjelder et begrenset antall institusjoner. Se kap. 5.3 for orientering om incentivordning og rapporteringskrav.

3.7.2 Etske retningslinjer

Arbeidet med etikk, deriblant etiske retningslinjer, er viktig for å skape tillit til universitetenes og høyskolenes faglige integritet og for å sikre en pålitelig, fri og uavhengig forskning.

Retningslinjer for etikk ses på som et forebyggende tiltak, og departementet forventer at de etiske retningslinjene hos hver enkelt institusjon omfatter både den faglige og den administrative siden av institusjonens virksomhet.

Styret har ansvar for at:

- institusjonen har etiske retningslinjer tilpasset institusjonens behov og for at disse dekker alle sider ved virksomheten.
- alle etiske retningslinjer er lett tilgjengelige for personalet, studenter og publikum, herunder at de er publisert på institusjonens hjemmesider på Internett.

3.7.3 utfordringer i økonomiforvaltningen

Riksrevisjonen har gjennomført revisjon for 2008 jf. Dokument 1 (2009–2010) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008.. Departementet forutsetter at institusjonene følger opp følgende:

- Manglende etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.
- Manglende rutiner og etterlevelse av regelverket for momshåndtering.
- utfordringer knyttet til etterlevelse av regelverk og rutiner for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.
- Manglende tidsregistrering og dokumentasjon ved utbetaling av overtidsgodtgjørelse.
- Tilfredsstillende mål- og resultatstyring med integrert risikostyring.

- Forbedring og kvalitetssikring av data som registreres i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

3.7.4 Forvaltning av bygninger og lokaler

Bygninger og lokaler er en stor utgiftspost for universiteter og høyskoler. Det er derfor viktig at alle institusjoner i sektoren går nøye gjennom arealbehovet sitt og de lokalløsninger som er valgt, med sikte på størst mulig kostnadseffektivitet på dette området.

Departementet understreker at institusjoner som selv forvalter sin bygningsmasse, må gjennomføre nødvendig vedlikehold og påkostninger for å opprettholde bygningsmassens bruksverdi.

3.7.5 IKT

E-ID i utdanningssektoren

Personaliserte tjenester som krever pålogging skal tilpasses for bruk av FEIDE (Felles elektronisk identitet).

IKT-arkitektur

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har utviklet syv IKT-arkitekturprinsipper for statlig sektor: tjenesteorientering, interoperabilitet, tilgjengelighet, sikkerhet, åpenhet, fleksibilitet og skalerbarhet. Prinsippene er nærmere omtalt på Difis hjemmesider på Internett. For å sikre større helhet og sammenheng skal statlige virksomheter legge disse syv prinsippene til grunn når de utvikler nye IKT-løsninger. Prinsippene omfatter både utvikling av nye IKT-systemer og vesentlig endringer av eksisterende systemer. Statlige virksomheter skal også ta i bruk felles løsninger for elektronisk ID, som Difi har ansvaret for. I tillegg skal virksomhetene bruke Altinn når de produserer og tilgjengeliggjør elektroniske tjenester.

Statlige virksomheter skal

- legge arkitekturprinsippene til grunn når de utvikler sine IKT-systemer
- ta i bruk felles eID når de legger nye e-tjenester ut på nett. Felles elektronisk signatur skal tas i bruk når dette er tilgjengelig. Egne eID-løsninger som etatene bruker på eksisterende tjenester, skal fases ut og erstattes av felles infrastruktur i Difi. Institusjoner som fremdeles ønsker å bruke egne eID-løsninger, må begrunne dette.
- begrunne de tilfellene der institusjonen ikke velger å bruke Altinn for produksjon av relevante tjenester rettet mot næringsliv og publikum.

Oppfølgingen av disse punktene skal omtales i Rapport og planer (2009-2010).

3.7.6 Lærlinger

Institusjonen må vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle i virksomheten. På bakgrunn av vurderingen skal det legges til rette for inntak av lærlinger. Det vises også til "Særavtale for lærlinger og lære kandidater", jf. PM 16/2006.

4. FULLMAKTER OG DELEGASJON

4.1 Generelt

Budsjettfullmaktene for 2010 og øvrige fullmakter omtales nedenfor. For omtale av budsjettposter, internbudsjett og øvrige administrative fullmakter viser vi til generelt regelverk for universitets- og høyskolesektoren.

Videre viser vi til Bevilgningsreglementet, Reglement for økonomistyring i staten, Bestemmelser om økonomistyring i staten og revidert hovedinstruks fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltningen ved institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. For administrative fullmakter viser vi også til særskilte brev og rundskriv. Eventuelle tilskuddsordninger må forvaltes i tråd med regelverket for staten.

Tilsettinger må skje innenfor de rammene som tjenestemannsloven og universitets- og høyskoleloven setter. Det er en viktig målsetting å redusere midlertidige stillinger på alle områder og nivåer. Vi peker særskilt på at institusjonene må ha hjemmel for midlertidige tilsettinger etter § 3 i tjenestemannsloven med forskrifter eller i universitets- og høyskoleloven.

Vi minner om at institusjonens eierskap i selskaper skal besluttes av styret, som skal kunne godtgjøre at dette er av faglig interesse. Videre skal styret fastsette mål for eierskapet og retningslinjer for forvaltningen, jf. rundskriv F-20-07. Departementet minner videre om at eierskap ikke er en forutsetning for samarbeid eller for at ansatte ved institusjonen kan ha verv som styremedlem i et selskap.

Departementet gjør oppmerksom på at fullmakter gitt av departementet når som helst kan trekkes tilbake. Fullmaktene medfører ingen innskrenkninger i departementets instruksjonsmyndighet.

Krav til styrets rapportering om forvaltning av fullmaktene følger av kapittel 5.

4.2 Budsjettfullmakter

4.2.1 Vedtak om nettobudsjettering

Stortinget gir ved særskilt vedtak samtykke til unntak fra bruttoprinsippet, jf. Bevilgningsreglementet § 4 annet ledd. Unntaket er bekreftet for 2010 ved at det er gitt nettobevilgning under utgiftspost 50 i budsjett for 2010, jf. Innst. 12 S (2009-2010) og Prop. 1 S (2009-2010).

Storingsvedtaket innebærer at institusjonen kan disponere eksterne inntekter fullt ut til sitt formål, i tillegg til bevilgning på 50-post. Institusjonen disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat, jf. rundskriv R-106 fra Finansdepartementet og hovedinstruks fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltningen ved institusjoner i universitets- og høyskolesektoren.

Institusjoner med unntak fra bruttoprinsippet må påse at midler fra andre statsinstitusjoner utbetales til institusjonenes arbeidskonti hos kontofører.

4.2.2 Fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper

Institusjonenes adgang til å opprette selskaper og å kjøpe aksjer i eksisterende selskaper forutsetter at departementet gir institusjonene særskilte fullmakter i henhold til vedtak IV Andre fullmakter nr. 2, jf. Prop. 1 S (2009-2010), jf. Innst. 12 S (2009-2010).

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å:

- a) opprette nye selskap og eie aksjer i selskap som er av faglig interesse for institusjonen
- b) bruke overskudd av oppdragsfinansiert aktivitet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller ved kjøp av aksjer i selskaper, som er av faglig interesse for virksomheten
- c) bruke utbytte fra selskap som institusjonen har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til institusjonens drift eller til kapitalinnskudd
- d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som institusjonen har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til institusjonens drift eller til kapitalinnskudd.

Institusjonen skal legge departementets reglement til grunn ved sin utøvelse av myndighet etter fullmaktene, jf. universitets- og høyskoleloven § 12-4. Vi minner om at det ikke er adgang til å benytte tingsinnskudd og at det ikke er adgang til å opprette stiftelser.

4.3 Administrative fullmakter

4.3.1 Fullmakt til å forvalte statens eierinteresser

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å forvalte statens eierinteresser på vegne av departementet, jf. ovennevnte fullmakter. Institusjonen skal legge departementets retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser til grunn.

4.3.2 Delegering av innkallelse til generalforsamling i heleide selskap

Kunnskapsdepartementet delegerer med dette til institusjonen å innkalle til generalforsamling i aksjeselskap der staten eier alle aksjene, og hvor institusjonen forvalter eierskapet, jf. aksjeloven § 20-5 første ledd.

Delegeringen gjelder for 2010, og kan ikke delegeres videre. Departementet forutsetter at institusjonen holder seg til bestemmelsene i aksjeloven, herunder varsler Riksrevisjonen om generalforsamlinger i aksjeselskap der staten eier alle aksjene, jf. aksjeloven § 20-7.

Institusjonen skal sørge for kjønnsbalanse i styrene i statsaksjeselskaper, jf. aksjeloven § 20-6. Departementet minner om at dette også er et mål i øvrige selskaper der staten eier aksjer.

4.3.3 Fullmakt til å inngå leieavtaler utover budsjettåret

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å inngå avtale om leie av lokaler, jf. departementets brev 26. mars 2001. Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at kostnadene dekkes innenfor uendret bevilgningsnivå for hele avtaleperioden.

Fullmakten gjelder ikke for leieprosjekt som etter sin art eller omfang må klassifiseres som byggesak. Fullmakten gjelder heller ikke for avtale om leie av lokaler med varighet ut over 10 år. Slike leieavtaler skal forelegges departementet til godkjenning før de inngås med bindende virkning for staten. Tilsvarende gjelder avtale om leie av spesialbygg fra privat utleier.

Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at institusjonen nøye vurderer behovet for oppsigelsesklausuler. Hensynet til den fremtidige handlefrihet skal veie tungt ved denne vurderingen. Slike vurderinger skal foreligge som en del av grunnlagsmaterialet i den enkelte sak om inngåelse av leieavtaler.

Kunnskapsdepartementet gjør oppmerksom på at det er foretatt endringer i Statsbyggs prosedyrer for håndtering av byggeprosjekter innenfor kurantordningen. Vi viser i den forbindelse til vårt brev av 04. desember 2009 med vedlagt Rundskriv P 5/2009 av 17. november 2009. Dette innebærer at alle kurantprosjekter må meldes til departementet før institusjonene setter byggesakene i bestilling hos Statsbygg, jf. også punkt 5.4 Øvrig rapportering større investeringsprosjekter.

4.3.4 Fullmakt til å inngå forlik eller innrømme erstatningsansvar

Institusjonen får fullmakt til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning opp til kr 250 000. Fullmakten gjelder de saker der institusjonen selv skal dekke beløpet innenfor egne budsjетtrammer. I saker som gjelder erstatning over kr 250 000 skal saken forelegges departementet til avgjørelse.

Erstatning på grunnlag av alminnelige erstatningsregler, med unntak av ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift, kan belastes Justisdepartementets budsjett, kap. 471 Statens erstatningsansvar. Øvrige utbetalinger av erstatning må universiteter og høyskoler dekke innenfor egne rammer.

Departementet understreker at institusjonen har ansvar for juridisk kvalitetssikring av erstatningsrettslige spørsmål før avgjørelse treffes. Det forutsettes at institusjonen foretar en grundig vurdering av de grunnleggende vilkår for erstatning, dvs. ansvarsgrunnlag, økonomisk tap, årsakssammenheng, påregnelighet og adekvans – og eventuelt om det skal inngås forlik uten å erkjenne ansvar.

Saker av prinsipiell betydning eller saker der det kan være tvil om den juridiske vurderingen skal forelegges departementet, som vurderer om Regjeringsadvokaten skal anmodes om bistand.

5. KRAV TIL RAPPORTERING OM PLANER OG RESULTATER

5.1 Endringer og tillegg til rapporteringskrav for 2009-2010.

Rapporteringskravene for 2009-2010 er inntatt i tildelingsbrevet for 2009. Nedenfor omtales bare endringer og tillegg.

5.1.1 Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)

Det skal i Rapport og planer (2009-2010) gis en beskrivelse av institusjonens arbeid med SAK innenfor alle målene, herunder hvordan dette skal bidra til å nå sektormålene. Institusjonen bør også beskrive aktuelle SAK-prosesser institusjonen vil delta i, og hvordan slike prosesser kan bidra til å utvikle institusjonen innen prioriterte områder.

5.1.2 Større investeringsprosjekter

Departementet ønsker å ha en oversikt over planlagte, større investeringsprosjekter, enten de er forutsatt å tas innenfor rammen, slik som for eksempel Statsbyggs kurantprosjekter eller andre leieprosjekter, eller som satsningsforslag utenfor rammen.

Kurantprosjekter over 50 mill. kroner skal vurderes av regjeringen før de kan settes i gang. Prosjekter med en investeringsramme på 500 mill. kroner eller mer, skal undergis en konseptevaluering (KS 1) før de kan planlegges videre. Departementet ønsker derfor at prosjektene vurderes av departementet på et tidlig stadium i prosessen og før institusjonene har satt i gang et større utredningsarbeid.

Institusjonen skal utforme en kort beskrivelse av behov og målsetting for eventuelle prosjekter (slutttilstand), herunder antatt størrelse, i Rapport og planer (2009-2010).

Kunnskapsdepartementet vil etter en samlet vurdering, på grunnlag av strategiske målsettinger for sektoren og institusjonenes dokumenterte behov, foreta en prioritering av prosjekter som bør utredes videre.

5.1.3 Rapportering om forvaltning av fullmakter

Institusjonens eierskap i aksjeselskaper skal være av faglig interesse, og det skal fastsettes resultatmål for eierskapet. Styret skal i Rapport og planer (2009-2010) gi en overordnet vurdering av forvaltningen av fullmakter, herunder institusjonens samlede eierskap, institusjonens strategi og mål, og hvilken betydning eierskapet har for institusjonens øvrige virksomhet.

5.1.4 HMS

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) i virksomheten. Dette arbeidet skal dokumenteres. Styret har ansvar for at virksomheten til enhver tid er i overensstemmelse med gjeldende krav til HMS, og må vurdere behovet for ekstern bistand for å sikre at aktiviteten og infrastrukturen er i tråd med kravene.

Styret skal i Rapport og planer (2009-2010) beskrive mål og tiltak, samt redegjøre for vurderingene av behovet for ekstern bistand i HMS-arbeidet.

5.1.5 Brukerundersøkelser

Institusjonen skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser. Resultatene skal være offentlige.

Rapport og planer (2009-2010) skal redegjøre for når institusjonen sist gjennomførte brukerundersøkelser, og om institusjonen skal gjennomføre slik undersøkelse i 2010. Dersom det ikke gjennomføres brukerundersøkelse i 2010, skal det opplyses når neste brukerundersøkelse planlegges gjennomført.

I arbeidet med brukerundersøkelser, kan veiviseren "Brukarretting og brukarmedverknad" fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet være nyttig.

5.2 Endringer i målstrukturen for 2010

Det vises til pkt 3.1-3.4 når det gjelder selve målstrukturen og endringer i denne.

Institusjonens samlede rapportering skal bidra til å gi et korrekt bilde av institusjonens måloppnåelse. Det forutsettes at den kvantitative rapportering under hvert målområde suppleres i nødvendig utstrekning med kvalitativ rapportering på mål som institusjonen selv har satt.

Det er gjort noen justeringer i de kvantitative parametrene, og de er supplert med krav om beskrivelse av måloppnåelsen som erstatter de tidligere kvalitative styringsparametre.

5.2.1 Institusjonenes oppfølging av målstrukturen for 2010

Departementet viser til at målstrukturen stiller opp et overordnet rammeverk som institusjonene skal legge til grunn for planleggingen av virksomheten i 2010. Innenfor disse rammene har styret, som institusjonens øverste organ et selvstendig ansvar for oppfølging, planlegging og strategisk utvikling av virksomheten. Dette innebærer at styret selv må ta ansvar for aktivt å vurdere egne virksomhetsmål og styringsparametere tilpasset institusjonens egenart, prioriteringer og særskilte utfordringer.

Institusjonenes arbeid med risikostyring og de konkrete risikovurderingene skal omtales i Rapport og planer (2009-2010). Departementet forventer i den forbindelse at det vises en sammenheng mellom rapporterte resultater for 2009 og institusjonens risikovurderinger og plan for 2010.

Det gjøres ellers oppmerksom på at **institusjonen skal fylle ut tall fra DBH** i tabellene med kvantitative styringsparametere.

5.2.2 Rapportering i henhold til målene for 2010

Rapportering under sektormål 1

Med utgangspunkt i sektormål 1 og de dertil hørende virksomhetsmål, skal institusjonen gi en beskrivelse av måloppnåelsen med særlig vekt på:

- institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder hvilke avveieringer som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.
- vurdering av internt system for kvalitetssikring og en redegjørelse for hvordan dette blir brukt strategisk og videreutviklet
- hvordan NOKUTs avsluttede evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt opp og hvordan kvalitetssikringssystemet er forankret i fagmiljøene. I tillegg til vanlig rapportering på dette punktet, viser departementet til tilbakemeldingen på oppfølgingsplanen til ingeniørevalueringen der det bes om rapportering både for 2009 og 2010. Denne rapporteringen gjøres i eget vedlegg.
- strategi for arbeidet med internasjonalisering og hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomheten og kvalitet i utdanningene
- tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne
- arbeidet med læringsmiljø, herunder samarbeidet mellom læringsmiljøutvalget og styret, og hvordan dette bygger opp under sektormål 1.

Rapportering under virksomhetsmål 1.1

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under virksomhetsmål 1.2

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekvivalent per år				
Antall studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				
Gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under virksomhetsmål 1.3

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)				
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud				
Antall studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader/Joint Degrees)				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under sektormål 2

Med utgangspunkt i sektormål 2 og de dertil hørende virksomhetsmål, skal institusjonen gi en beskrivelse av måloppnåelsen med særlig vekt på:

- strategi for arbeidet med internasjonalisering i forskning og utviklingsarbeidet, og hvordan dette bidrar til å heve kvaliteten i forskerutdanningen og forskningsvirksomheten
- arbeidet med å utvikle og konsentrere FoU-innsatsen og utvikle fagmiljøer av høy kvalitet
- tiltak for å øke gjennomstrømningen i forskerutdanningen og status for rekruttering på ulike fagområder
- institusjonens arbeid mot og uttelling i regionale forskningsfond

Rapportering under virksomhetsmål 2.1

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				
Forskningsrådets tildelinger per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				
Tildelinger fra EU per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering for universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler under virksomhetsmål 2.2, 2.3 og 2.4.

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater, per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				
Andel uteksaminerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram seks år tidligere				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under sektormål 3

Med utgangspunkt i sektormål 3 og de dertil hørende virksomhetsmål, skal institusjonen gi en beskrivelse av måloppnåelsen med særlig vekt på:

- arbeidet med stimulering og tilrettelegging for innovasjon og entreprenørskap
- arbeidet med å utvikle retningslinjer for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av slike rettigheter
- institusjonens tilrettelegging for god tilgjengelighet av forskningsresultater, herunder Open Access, og annen faglig aktivitet for allmennhet og samfunn
- arbeidet med å øke bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

Rapportering under virksomhetsmål 3.2

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Andelen oppdrags- og bidragsfinansiert aktivitet i forhold til samlede driftsinntekter				
Antall nyopprettede selskaper				
Antall mottatte forretningsideer				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under sektormål 4

Med utgangspunkt i sektormål 4 og de dertil hørende virksomhetsmål, skal institusjonen gi en beskrivelse av måloppnåelsen med særlig vekt på:

- hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning
- personalpolitiske virkemidler som bidrar til å realisere målet om et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv
- institusjonens oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet
- institusjonens oppfølging av internkontroll, ref. reglement for økonomistyring i staten § 14 - relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner
- institusjonens arbeid med å redusere midlertidighet i ordinære utdannings- og forskerstillinger

Rapportering under virksomhetsmål 4.1

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Driftsutgifter per avlagt heltidsekvivalent				
Driftsutgifter per publikasjonspoeng				
Forholdet mellom antall tilsatte i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og antall tilsatte i administrative stillinger				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under virksomhetsmål 4.2

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger				
Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under virksomhetsmål 4.3

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)				
Avregninger (gjennomføringen av budsjettet i regnskapsåret)				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

Rapportering under virksomhetsmål 4.4

Styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå
	2008	2009	2010	2011
Antall studietilbud i samarbeid med andre norske institusjoner (fellesgrader)				
Eventuelle styringsparametere fastsatt av institusjonen				

5.2.3 Rapportering om styrets arbeid

Styret skal gi en vurdering av eget arbeid, herunder sammensetning og hvordan styret fungerer som kollegialt organ.

Vurderingen skal ta utgangspunkt i styrets arbeid med strategisk planlegging av den faglige virksomheten, mål- og resultatstyring, system for og vurderingene av risiko, og oppfølging av departementets tilbakemelding etter årets etatsstyringsmøte, samt revisjonsmerknader.

5.2.4 Samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK)

Det skal i Rapport og planer (2010-2011) gis en beskrivelse av institusjonens arbeid med SAK innenfor alle målene, herunder hvordan dette skal bidra til å nå sektormålene. Institusjonen bør også beskrive aktuelle SAK-prosesser institusjonen vil delta i, og hvordan slike prosesser kan bidra til å utvikle institusjonen innen prioriterte områder.

5.2.5 Rapportering om forvaltning av fullmakter

Institusjonens eierskap i aksjeselskaper skal være av faglig interesse, og det skal fastsettes resultatmål for eierskapet. Styret skal gi en overordnet vurdering av forvaltningen av fullmakter, herunder institusjonens samlede eierskap, institusjonens strategi og mål, og hvilken betydning eierskapet har for institusjonens øvrige virksomhet.

5.3 Rapportering til DBH

Alle rapporteringskravene til DBH med spesifikasjoner ligger på internettsiden <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/rapporteringskrav/>. Her ligger også informasjon om rutiner for rapportering.

Departementet understreker viktigheten av å rapportere data korrekt, i tide og av god kvalitet. Institusjonene må videre sørge for å etablere nødvendige skriftlige rutiner og systemer for å sikre høy datakvalitet. Institusjonene må selv ta ansvar for eventuell feilrapportering og vil normalt ikke bli kompensert for dette. Betydningen av resultatrapportering for departementene og underliggende virksomheter er understreket i Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten. Departementet understreker videre at det er institusjonens styre som står ansvarlig for de data som rapporteres.

Departementet vil i denne sammenheng spesielt vise til definisjonen for "utdannings-, forsknings- og formidlingsstilling". Definisjonen finnes i DBH's database under "Rapporteringskrav" for vedkommende år – "Relevante dokumenter" – "Dataspesifikasjoner for styringsparametere 2010" og omfatter følgende stillinger:

- professor
- professor II
- dosent
- førsteamanuensis
- førstelektor
- amanuensis

- høyskolelektor
- universitetslektor
- høyskolelærer.

Vi gjør oppmerksom på at det relatert til utdannings-, forsknings- og formidlingsstilling finnes ulike definisjoner på hva som skal måles alt etter hva som skal rapporteres inn til DBH. Det er derfor viktig å følge de riktige definisjonene i DBH-databasen ved rapportering.

Fra og med 2010 er det foretatt noen presiseringer og endringer av rapporteringskravene, blant annet på grunn av endringer i finansieringssystemet, på følgende områder:

- Entreprenørskap
- Studiepoeng som avlegges på UNIS
- Videreutdanning
- Samarbeid om doktorgradsutdanning
- Stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid
- NFR
- EU

Ny rapportering fra og med 2010:

Departementet vil iverksette en incentivordning for å øke kvinneandelen i høyere vitenskapelige stillinger innen MNT-fag. Formålet er å premiere universiteter og høyskoler ved at tilsetning av kvinner utløser en viss sum midler til institusjonen. Forsøksordningen omfatter følgende institusjoner: UiO, UiB, NTNU, UiT, UiA, UiS, UMB, HiT og HiG. Utvalget er basert på de institusjoner som tilbyr doktorgradsutdanning innen MNT-fag og har faglige organisasjonsenheter som faller inn under definisjonen MNT-fag i henhold til UHRs vitenskapsdisipliner. Hvilke organisasjonsenheter dette gjelder, vil bli spesifisert i brev til institusjonene. Det er kun de institusjoner som omfattes av ordningen som skal rapportere på: Antall nytilsatte kvinner i høyere vitenskapelige stillinger innen MNT fag i løpet av 2010.

Informasjon om endringene i spesifikasjonene ligger i DBH.

5.3.1 Rapportering til Selskapsdatabasen

Selskapsdatabasen er et register over selskaper departementet har eierinteresser i. Databasen danner grunnlag for departementets vurdering av forvaltningen av delegerte fullmakter og skal bidra til at viktig informasjon til enhver tid er offentlig tilgjengelig. Departementet vil følge opp institusjonens rapportering. Mangelfull rapportering kan medføre at institusjonen mister sine fullmakter til å erverve aksjer.

Institusjonen skal sørge for at følgende er rapportert til Selskapsdatabasen:

- Innkallinger til ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger.
- Årsrapport, årsregnskap og revisors beretning.
- Protokoller fra ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger.
- Aksje- og eierinteresser til statsregnskapet.
- Vedtekter, stiftelsesdokumenter, eventuelle avtaler mellom institusjon og selskap og eventuell tredjepart.

- Informasjon om styret, herunder om medlemmene er valgt av de ansatte og hvor lenge de har innehatt styrevervet og når dette utløper.
- Nøkkeltall.

Nøkkeltallene som skal rapporteres fremgår av Selskapsdatabasen. For å redusere institusjonenes arbeid med rapportering, legger departementet opp til at det fra 2010 skal rapporteres vesentlig færre nøkkeltall enn tidligere. Selskapsdatabasen vil imidlertid legge til rette for at institusjonene kan registrere også andre nøkkeltall, dersom de ønsker det.

Institusjonen skal påse at rapporteringen til Selskapsdatabasen er komplett for alle selskaper, også for tidligere år. Databasen skal til enhver tid ha fullstendig og oppdatert informasjon, og dokumenter i forbindelse med avholdt generalforsamling skal være registrert i Selskapsdatabasen senest 30. juni 2010.

Ved opprettelse av nye eierforhold i aksjeselskaper skal de relevante opplysningene nevnt over, rapporteres umiddelbart. Ulike forhold som påvirker selskapets eierstruktur, aksjekapital eller andre forhold av betydning skal også rapporteres straks det er gjort endringer.

Institusjonene skal rapportere eierskap i aksjer til statsregnskapet for regnskapsåret 2009 direkte til DBH. Det vil være en særskilt link til denne rapporteringen. Fristen for rapporteringen vil være 15. januar 2010, og denne rapporteringen vil bli nærmere omtalt i departementets brev i januar 2010 om frister for rapportering.

5.4 Øvrig rapportering

Samarbeid med andre institusjoner om system for forskningsdokumentasjon

Norsk vitenskapsindeks (NVI) skal levere kvalitetssikrede data om vitenskapelige publikasjoner til bruk i departementenes finansieringssystemer for de tre sektorene. NVI vil inngå som en del i et større felles nasjonalt forskningsinformasjonssystem. Departementet har etablert en prosjektorganisasjon med deltakelse fra de tre sektorene; universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter og regionale helseforetak som skal følge opp innstillingen fra den nasjonale arbeidsgruppen som vurderte mulighetene for å etablere en felles database for vitenskapelig publisering. NVI skal også bidra til åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner. NVI og et felles forskningsinformasjonssystem vil etableres med utgangspunkt i en utvikling og omstrukturering av det eksisterende systemet Frida. Departementet vil i løpet av 2010 opprette en interimsløsning som skal bygge opp det nye systemet med sikte på drift fra januar 2011. I 2010 vil institusjonene rapportere som før i de systemer som er i bruk i dag.

Større investeringsprosjekter

Departementet ønsker å ha en oversikt over planlagte, større investeringsprosjekter, enten de er forutsatt å tas innenfor rammen, slik som for eksempel Statsbyggs kurantprosjekter eller andre leieprosjekter, eller som satsningsforslag utenfor rammen.

Kurantprosjekter over 50 mill. kroner skal vurderes av regjeringen før de kan settes i gang. Prosjekter med en investeringsramme på 500 mill. kroner eller mer, kan undergis en konseptevaluering (KS 1) før de kan planlegges videre. Departementet ønsker derfor at prosjektene vurderes av departementet på et tidlig stadium i prosessen og før institusjonene har satt i gang et større utredningsarbeid.

Institusjonen skal utforme en kort beskrivelse av behov og målsetting for eventuelle prosjekter (slutttilstand), herunder antatt størrelse, i Rapport og planer (2010-2011).

Kunnskapsdepartementet vil etter en samlet vurdering, på grunnlag av strategiske målsettinger for sektoren og institusjonenes dokumenterte behov, foreta en prioritering av prosjekter som bør utredes videre.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kunnskapsdepartementet forutsetter at beredskapsplanene bygger på helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyser og at det er gjennomført kriseøvelser. Departementet ber om at institusjonene retter spesiell oppmerksomhet på informasjonssikkerhet, pandemi og skyteepisoder. Gjennom rapportering, etatsstyringsmøter og tilsyn kan departementet kontrollere at beredskapssituasjonen er tilfredsstillende. Arbeidet med beredskap skal beskrives i rapport og planer.

Rapportering om forvaltning av fullmakter

Institusjonens eierskap i aksjeselskaper skal være av faglig interesse, og det skal fastsettes resultatmål for eierskapet. Styret skal i Rapport og planer (2010-2011) gi en overordnet vurdering av forvaltningen av fullmakter, herunder institusjonens samlede eierskap, institusjonens strategi og mål, og hvilken betydning eierskapet har for institusjonens øvrige virksomhet.

5.5 Disponering av tildelte midler for 2011

Institusjonen skal i Rapport og planer (2010-2011) legge frem en plan for disponering av tildelte midler i 2011, jf. § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og kap 2.1 i bestemmelser om økonomistyring i staten. Det skal rapporteres om institusjonens egen fordeling av tildelte midler med en begrunnelse for de prioriteringer og omprioriteringer som er foretatt.

5.6 Mal for rapportering (2010 – 2011)

Institusjonene skal innen 1. mars 2011 sende inn dokumentet Rapport og planer (2010-2011).

Dokumentet skal ha følgende struktur:

1. Innledning

Styrets vurdering av eget arbeid.

2. Resultatrapportering for 2010 og fullmakter

Institusjonen skal følge mål og indikatorstrukturen i dette brevet, det vil si at resultatrapporteringen deles inn etter sektormål og virksomhetsmål. Etter hvert sektormål rapporteres det på kvalitative vurderinger for 2010. For annen rapportering, brukes overskriftene fra gjeldende avsnitt.

3. Planer for 2011

3.1 Plan for virksomheten i 2011

Institusjonens rapportering av planer til departementet skal omfatte sektormål, virksomhetsmål samt styringsparametere med resultatindikatorer fastsatt av departementet og resultatmål fastsatt av institusjonen selv.

Institusjonens system for risikostyring må omfatte sektor- og virksomhetsmålene, og må reflekteres i institusjonens strategier og planer

3.2 Plan for tildelt bevilgning for 2011

Vedlegg (3)

5.7 Frister for rapportering

- Rapportering for 2009 til DBH: **15. februar 2010**
- Rapport og planer (2009-2010) **1. mars 2010**
- Departementet vil oversende et eget brev med krav og frister for årsavslutningen for 2009, og med frister og opplegg for øvrig økonomisk rapportering i 2010, parallelt med tildelingsbrevet.
- Budsjettforslag 2012: **1. desember 2010**, jf. vedlegg 2 med omtale og tabell for satsingsforslag
- Rapportering for 2010 til DBH: **15. februar 2011**
- Rapport og planer (2010-2011): **1. mars 2011**.

Det er viktig at fristene overholdes. Rapportering til DBH og innsending av Rapport og planer (2009-2010) vedtatt av styret innen fastsatt frist, er en forutsetning for god gjennomføring av departementets etatsstyringsmøter med institusjonene.

Vi minner om at Rapport og planer (2009-2010) med frist 1. mars 2010, på vanlig måte skal sendes i 25 eksemplarer til Kunnskapsdepartementet, Postboks 8119 Dep., 0032 Oslo, samt ett elektronisk eksemplar til postmottak@kd.dep.no.

6. ETATSSTYRINGSMØTER 2010

Departementet ønsker en overordnet dialog i etatsstyringsmøtene. Utviklingen de senere årene med utvidede fullmakter både i faglig og økonomisk henseende, påvirker styrenes rolle og stiller krav til styrene.

Dialogen i etatsstyringsmøtene forøvrig vil konsentreres om institusjonenes hovedoppgaver og eventuelle særskilte utfordringer for den enkelte institusjon for å nå målene.

I 2009 publiserte departementet en egen tilstandsrapport for universitets- og høyskolesektoren. Departementet tar sikte på at en tilsvarende tilstandsrapport vil bli ferdigstilt og offentliggjort på departementets nettsider i forkant av etatsstyringsmøtene med institusjonene. Departementet vil benytte tilstandsrapporten som del av underlagsmaterialet for vurderinger i forkant av etatsstyringsmøtet. Departementet vil komme tilbake med nærmere informasjon om tidspunkt for offentliggjøring av rapporten.

Departementet ber om at styret selv setter sammen en delegasjon fra institusjonen på inntil sju representanter, hvorav styreleder, daglig leder og en studentrepresentant er obligatoriske deltakere. Departementet ønsker å møte et representativt utvalg av styret som overordnet organ og institusjonen bes legge vekt på dette ved sammensetningen av delegasjonen til møtet. Vi ber om tilbakemelding om hvem som skal delta **senest tre uker før møtedato**.

Vedlagt følger en foreløpig oversikt over temaer for etatsstyringsmøtene våren 2010 (vedlegg 3). Under punkt 6 kan institusjonen i tillegg til styrets vurdering av resultatoppnåelsen, foreslå saker de ønsker å ta opp med departementet i etatsstyringsmøtet. Vi ber om at disse blir meldt til departementet **senest tre uker før møtedato**.

Etatsstyringsmøtet har en tidsramme på inntil to timer, og er berammet til **1. juni kl. 13-15 i Trondheim**.

Grunnlagstallene som blir brukt til å vurdere resultatoppnåelsen ved institusjonen vil bli lagt ut på DBHs web-sider: <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/esdata/>

I tillegg til etatsstyringsmøtene vil Kunnskapsdepartementet avholde regionale dialogmøter om de nye grunnskolelærerutdanningene våren 2010, jf. Rundskriv F-13/2009. Formålet med møtene er å vurdere de mer konkrete planene for opptak til de nye grunnskolelærerutdanningene fra høsten 2010, blant annet sett i lys av søker tallene. Departementet ønsker å drøfte både situasjonen ved den enkelte institusjon og den samlede situasjonen i regionen som helhet. Kunnskapsdepartementet ber rektor og dekan ved lærerutdanningen delta i møtet.

Møtet avholdes ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, **11. mai .2010 kl 10-15.**

Departementet tar videre sikte på å avholde møter vedrørende samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK) med aktuelle institusjoner i 2010. Det vil bli sendt ut eget brev om dette til de berørte institusjoner med bl.a. dagsorden, møtetidspunkt og sted.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Vasbotten
avdelingsdirektør

Tre vedlegg

Kopi: Riksrevisjonen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Studentsamskipnaden i Sør-Trøndelag

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste